

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupíkové v právní věci žalobce: **Predikátní vína a. s.**, se sídlem Vinařská 484, Zaječí, zastoupen JUDr. Vojtěchem Mihalíkem, advokátem se sídlem Bezručova 1896/90, Mikulov, proti žalované: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce**, se sídlem Květná 15, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 3. 2023, č. j. 31 Ad 19/2016-347,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 1. 9. 2016, č. j. SZPI/AJ671-21/2015, zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Státní zemědělské a potravinářské inspekce, Inspektorátu v Hradci Králové (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 27. 11. 2015, č. j. SZPI/AJ671-15/2015, kterým byl shledán vinným z těchto správních deliktů: 1) Žalobce na trh uvedl víno Tramín z Moldavska, které nevyhovovalo požadavkům na povolené enologické postupy (do vína byla přidávána voda a syntetický glycerol a byl zvyšován jeho přirozený obsah alkoholu), čímž porušil zákazy stanovené v čl. 80 odst. 2 písm. a) a c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 [„nařízení (EU) č. 1308/2013“] a dopustil se správního deliktu podle § 39 odst. 1 písm. ff) zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů („zákon o vinohradnictví a vinařství“); 2) Žalobce na trh uvedl víno Chardonnay ze Španělska, které nebylo vhodné k lidské spotřebě (z důvodu kontaminace cizorodými nebo jinými látkami a z důvodu kažení), čímž se dopustil správního deliktu podle § 17 odst. 1 písm. p) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů („zákon o potravinách a tabákových výrobcích“).

Uvedené víno dále neodpovídalo údajům o obsahu zbytkového cukru „polosladké“ uvedenému na jeho obalu, čímž se žalobce dopustil správního deliktu podle § 39 odst. 1 písm. ff) zákona o vinohradnictví a vinařství. Za uvedené delikty správní orgány žalobci uložily pokutu ve výši 110 000 Kč. Současně s tím správní orgány žalobci uložily povinnost uhradit náklady laboratorního rozboru a náklady řízení.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, které Krajský soud v Hradci Králové (dále též „krajský soud“) vyhověl rozsudkem ze dne 4. 7. 2018, č. j. 31 Ad 19/2016-149. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 17. 10. 2018, č. j. 7 As 326/2018-28, zrušil uvedený rozsudek krajského soudu. Krajský soud, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, rozsudkem ze dne 20. 2. 2019, č. j. 31 Ad 19/2016-215, žalobu pro nedůvodnost zamítl. Nejvyšší správní soud návazně rozsudkem ze dne 13. 6. 2019, č. j. 7 As 100/2019-30, zamítl kasační stížnost žalobce proti posledně uvedenému rozsudku krajského soudu. Ústavní soud nálezem ze dne 19. 11. 2019, sp. zn. I. ÚS 2224/19, zrušil rozsudek krajského soudu č. j. 31 Ad 19/2016-215 a rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 100/2019-30. Ústavní soud shledal procesní pochybení správních soudů, spočívající v nepředložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie o povaze dokumentu V I 1. Krajský soud následně přerušil řízení, neboť Krajský soud v Brně ve skutkově i právně související věci předložil Soudnímu dvoru Evropské unie (dále též „SDEU“) předběžné otázky týkající se výkladu nařízení Komise (ES) č. 555/2008 ze dne 27. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína [„nařízení (ES) č. 555/2008“]. SDEU rozhodl o otázkách položených Krajským soudem v Brně rozsudkem ze dne 28. 4. 2022, C-86/20, *Vinařství U Kapličky* (dále též „rozsudek C-86/20“).

[3] Krajský soud návazně vydal rozsudek označený v záhlaví, kterým žalobu pro nedůvodnost zamítl. Krajský soud se ztotožnil se závěry správních orgánů, že žalobce spáchal předmětné delikty. Stran deliktu týkajícího se uvedení vína Tramín z Moldavska na trh krajský soud upozornil, že odpovědnost za tento delikt byla zákonem koncipována jako odpovědnost objektivní, přičemž na podkladě rozsudku C-86/20 nelze považovat zakoupení vína opatřeného dokladem V I 1 za liberační důvod. Krajský soud nepřisvědčil ani námitce, podle níž byly výsledky laboratorních rozborů žalobci sděleny po nepřiměřeně dlouhé době, námitce, podle níž byly laboratorní metody neprůkazné, a ani námitce, podle níž žalovaný nevysvětlil, co znamená údaj o přítomnosti 61 % exogenní vody v kontrolovaném víně. Krajský soud považoval sadu důkazů, kterou správní orgány obstaraly, za zcela dostačující. Na tomto závěru nemohla nic změnit ani argumentace ohledně certifikace laboratorních metod certifikátem EUROFINS, která nadto nebyla uplatněna v řízení před správními orgány. Stran deliktu týkajícího se vína Chardonnay ze Španělska krajský soud akcentoval, že žalobce v průběhu řízení nezpochybňoval, že toto víno nebylo vhodné k lidské spotřebě z důvodu kontaminace cizorodými látkami, jakož ani to, že víno neodpovídalo údajům o obsahu zbytkového cukru „polosladké“. Uváděl toliko to, že nedošlo k ohrožení spotřebitelů, neboť bylo víno zlikvidováno před zahájením distribuce. Krajský soud s tímto názorem nesouhlasil, neboť z podkladů ve správním spise vyplynulo, že správní orgán I. stupně našel toto víno v provozovně žalobce. Podle § 3 písm. q) zákona o vinohradnictví a vinařství je přitom „uvedením na trh“ rozuměno i skladování pro potřeby prodeje či

pokračování

nabídka ke spotřebě. Nadto ze spisu vyplývá, že při sdělení výsledků laboratorních testů dne 19. 5. 2015 inspektoři správního orgánu I. stupně víno v provozovně nenalezli, k čemuž zaměstnankyně žalobce uvedla, že víno již bylo prodáno. Krajský soud neshledal ani důvod k moderaci uložené pokuty. Žalobu proto zamítl. Plné znění rozsudku krajského soudu (stejně jako všech dále citovaných rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupné na www.nssoud.cz a Nejvyšší správní soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel v první řadě poukázal na vady rozsudku krajského soudu. Krajský soud pochybil, pokud odmítl přezkoumat napadené rozhodnutí nad rámec uplatněné žalobní argumentace, a dále tím, že poukázal na svá předchozí rozhodnutí, která byla zrušena Ústavním soudem. Stěžovatel dále upozorňuje, že na věc byl aplikován nesprávný právní předpis. Krajský soud neměl posuzovat splnění liberačního důvodu podle zákona o vinohradnictví a vinařství, ale dle čl. 64 odst. 2 písm. d) ve vazbě na čl. 89 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (dále jen „nařízení č. 1306/2013“). Krajský soud také nesprávně posoudil otázky zavinění a liberace. Stěžovatel se dále domníval, že žalovaná svým postupem porušila jeho právo na spravedlivý proces, konkrétně princip kontradiktornosti a princip rovnosti zbraní, neboť použité protokoly o provedených zkouškách odebraného vína neobsahovaly popis metody, s jejímž využitím byla analýza provedena, ani údaje o autentických vínech získané z databáze EUROFINS. Krajský soud se měl také zabývat nepřezkoumatelností rozhodnutí žalované, založenou nepřezkoumatelnými závěry o obsahu exogenní vody ve víně. Podle stěžovatele krajský soud pochybil i tím, že neprovedl dokazování, jakož i tím, že neposuzoval námitky týkající se nespolehlivosti, nedůvěryhodnosti a nepřesnosti prováděných laboratorních rozborů. Stěžovatel své výtky vůči laboratorním rozborům vznesl již ve fázi řízení před správními orgány (např. ve vyjádření ze dne 2. 12. 2015), a krajský soud se jimi tedy měl zabývat. Správní orgán I. stupně znal výsledky laboratorních rozborů již několik dní po odebrání vzorků, a měl s nimi tedy stěžovatele, byť neformálně, seznámit. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti shrnula a rozvedla argumentaci obsaženou ve správních rozhodnutích. S kasačními námitkami nesouhlasila. Argumentace v kasační stížnosti je neslučitelná s recentní judikaturou Nejvyššího správního soudu. Žalovaná proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že obdobnou kasační argumentací se zabýval v rozsudku ze dne 15. 9. 2022, č. j. 3 As 99/2019-62, který obstál i v řízení o ústavní stížnosti – viz usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 8. 2023, sp. zn. III. ÚS 3172/22, jakož i v rozsudku ze dne 15. 6. 2023, č. j. 9 As 182/2022-39 (dále též „rozsudek devátého senátu“), který taktéž obstál v řízení o ústavní stížnosti – viz usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 46/23. Pro souzenou věc je podstatný zejm. druhý zmíněný rozsudek, neboť v něm zdejší soud rozhodoval o skutkově a právně podobné věci, a to navíc na podkladě téměř identicky koncipované kasační stížnosti sepsané stejným právním zástupcem, kterého si zvolil i stěžovatel. Stěžovatelkou ve věci, o níž zdejší soud rozhodoval v rozsudku devátého senátu, byla nadto právnická osoba, která sídlí na stejné adrese jako stěžovatel, a podle údajů v Obchodním rejstříku je se stěžovatelem i personálně propojena. Nyní rozhodující senát neshledal důvod pro odchýlení se od závěrů rozsudku devátého senátu (které byly Ústavním soudem shledány jako ústavně konformní) a v plném rozsahu je přejímá.

[9] Stěžovatel má jistě pravdu, že k některým druhům vad musí krajský soud přihlédnout z úřední povinnosti. V dané věci však soud neshledal existenci žádné takové vady, pro kterou bylo nutno bez námítky zrušit rozhodnutí správních orgánů (ex offio). Krajský soud přezkoumal žalobu zcela v souladu s právní úpravou (srov. § 65 a násl. s. ř. s.). Krajský soud se při soudním přezkumu nedopustil ani vady s vlivem na zákonnost jeho rozsudku. Takovou vadou není ani to, že krajský soud zopakoval předchozí argumentaci (z rozsudku č. j. 31 Ad 19/2016-215). Jednalo se totiž o závěry, které nejprve aproboval Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 7 As 100/2019-30 a které následně Ústavní soud ve svém zrušujícím nálezu nijak nezpochybnil, protože zrušujícím důvodem bylo nepoložení předběžné otázky SDEU. K tomu odkazuje soud na obsah předmětného nálezu Ústavního soudu a dále na usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 46/23, podle něhož důvodem pro zrušení předchozích rozhodnutí správních soudů bylo nepoložení předběžné otázky SDEU o povaze dokumentu V I 1 (bod 18). Stěžovateli lze přisvědčit, že předmětným nálezem Ústavní soud závěry krajského soudu (explicitně) neaproboval, krajský soud však ani nic takového netvrdil. Pokud však Nejvyšší správní soud ani Ústavní soud jeho původní argumentaci v následném řízení nijak nezpochybnily, neměl krajský soud žádný důvod, aby ji neuplatnil znovu. Ani další postup krajského soudu nelze považovat za natolik vadný, že by měl vést ke kasaci jeho rozsudku. Krajský soud provedl odpovídající přezkum napadeného správního rozhodnutí, přičemž jeho závěry jsou plně srozumitelné a přezkoumatelné (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-75). Z procesní opatrnosti soud dodává, že neshledává namítanou protiústavnost správních rozhodnutí. Východiska

pokračování

správních rozhodnutí plně odpovídají právní úpravě a navazující judikatuře (srov. rozsudek devátého senátu a usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 46/23). Podrobněji viz dále.

[10] Stěžovatel dále namítal, že ve věci byl aplikován nesprávný předpis. Na liberaci totiž neměl být aplikován (méně příznivý) § 40 zákona o vinohradnictví a vinařství, ale čl. 64 odst. 2 písm. d) ve vazbě na čl. 89 odst. 4 nařízení č. 1306/2013. Uvedenou námitkou se již zabýval rozsudek devátého senátu. Ten konstatoval, že uvedené ustanovení je z hlediska povahy odpovědnosti za správní delikt příznivější v tom smyslu, že zatímco česká právní úprava je založena pouze na možnosti liberace z objektivní odpovědnosti za následek, unijní úprava připouští i možnost exkulpace, tedy prokázání, že osoba nenese zavinění. Devátý senát dále odkázal na rozsudek C-86/20, podle něhož:

*„73 Článek 64 odst. 2 písm. d) tohoto nařízení stanoví, že členské státy nemohou sankce uložit, může-li dotčená osoba příslušnému orgánu uspokojivě **prokázat**, že k nesplnění povinností podle odstavce 1 tohoto článku **nedošlo její vinou, nebo pokud se příslušný orgán jinak přesvědčí, že dotčená osoba nenese zavinění.***

74 Z článku 64 odst. 2 písm. d) nařízení č. 1306/2013 ve spojení s jeho čl. 89 odst. 4 a s čl. 80 odst. 2 nařízení č. 1308/2013 tedy plyne, že členské státy musí stanovit přiměřené, účinné a odrazující sankce pro případ nedodržení zákazu uvádění na trh upraveného v posledně uvedeném ustanovení, ale že takové sankce nemohou být ukládány, je-li prokázáno, že dotčená osoba nenese zavinění.

77 Článek 64 odst. 2 písm. d) nařízení č. 1306/2013 přitom stanoví, že osobě, které je vytýkáno porušení zákazu uvádění na trh stanoveného v čl. 80 odst. 2 nařízení č. 1308/2013, přísluší prokázat, že k porušení takového zákazu nedošlo její vinou.

*78 Dále sice z čl. 64 odst. 2 písm. d) nařízení č. 1306/2013 vyplývá, že příslušný orgán nesmí uložit sankci, pokud se jinak přesvědčí, že dotčená osoba nenese zavinění, avšak taková povinnost zohlednit poznatky, které má tento orgán k dispozici, **nemůže znamenat, že mu v zásadě přísluší, aby před uložením sankce takové osobě prokazoval její zavinění.***

*79 Z úvah uvedených v bodech 65 až 68 tohoto rozsudku v tomto ohledu vyplývá, že osoba, které je vytýkáno porušení zákazu uvádění na trh stanoveného v čl. 80 odst. 2 písm. a) a c) nařízení č. 1308/2013, **nemůže platně presumovat, že tomuto zákazu vyhověla, na základě pouhé skutečnosti, že měla k dispozici osvědčení obsažené v dokladu V I 1 pro danou šarži vína, a že pouhým předložením takového dokladu tedy tato osoba nemůže prokázat, že nenese zavinění.**“*

[11] V návaznosti na uvedenou rekapitulaci devátý senát uvedl, že ze zvýrazněných pasáží rozsudku SDEU plynou dva závěry. Zaprvé, ani podle názoru SDEU vyjádřeného v bodě 78 neplyne z čl. 64 odst. 2 písm. d) nařízení č. 1306/2013, že by odsouzení za správní delikty, na něž dopadá, bylo podmíněno tím, že správní orgán sám prokáže zavinění na straně pachatele. Zadruhé, podle názoru vyjádřeného v bodě 79, pouhým předložením osvědčení obsaženého v dokladu V I 1 nemohl stěžovatel prokázat, že zavinění nenese. Ani aplikace citovaných ustanovení nařízení č. 1306/2013, v souladu s pokynem SDEU, tedy nemůže vést k výsledku příznivějšímu pro stěžovatele, protože sám SDEU jasně konstatoval, že předložení dokumentu, který měl podle stěžovatele původně založit jeho liberaci podle

§ 40 zákona o vinohradnictví a vinařství, z něj nemůže ani sejmut zavinění ve smyslu čl. 64 odst. 2 písm. d) nařízení č. 1306/2013. Nejde tedy o úpravu, která by pro něj byla příznivější, a v tom, že toto ustanovení na něj nebylo aplikováno, nelze shledat pochybení správních orgánů či krajského soudu (srov. bod 27 a násl. rozsudku devátého senátu, nebo též usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 8. 2023, sp. zn. III. ÚS 3172/22). V rozsahu totožného závěru zdejšího soudu, vyjádřeného v rozsudku devátého senátu, uvedl Ústavní soud v usnesení pléna ze dne 22. 11. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 46/23: „*Stěžovatelčina námitka však nebere v potaz závěry Nejvyššího správního soudu, který se zabýval tím, zda měl být přednostně aplikován unijní předpis. Nejvyšší správní soud konstatoval, že se obě normy (vnitrostátní a unijní) sice v důležitém aspektu právní odpovědnosti liší, avšak aplikace unijního pravidla by vedla k totožnému, pro stěžovatelku nepříznivému závěru ohledně zániku její odpovědnosti za spáchaný správní delikt. Vzhledem k tomuto řádně odůvodněnému – a stěžovatelkou přímo nerozporovanému – závěru nemá Ústavní soud za to, že by došlo k porušení práva na spravedlivý proces. Za situace, kdy vnitrostátní i unijní úprava (k tomu srov. bod 77 [rozsudku SDEU C-86/20]) vedla v případě stěžovatelky ke stejnému právnímu závěru, nebyl nařízení upřen přímý účinek.*“

[12] Citovaná pasáž rovněž vyvrací další stěžovatelovu námitku, že u něj mělo dojít k liberaci či alespoň ke snížení pokuty, protože SDEU i Ústavní soud označily za důvod nedostatečnosti osvědčení obsaženého v dokladu V I 1 možnost zhoršení kvality vína „prostým během času“ či okolnostmi, k nimž došlo během přepravy, tedy po vydání dokladu V I 1 (srov. bod 28 rozsudku devátého senátu). Stěžovatel přitom neuváděl žádný jiný důvod pro svou možnou liberaci než právě tento doklad. K němu SDEU v bodech 65 až 68 svého rozsudku uvedl:

„65 Je však třeba poukázat na to, že zatímco v čl. 90 odst. 3 tohoto nařízení unijní normotvůrce výslovně stanovil, že takové osvědčení umožňuje ověřit, zda je daná šarže vína v souladu s enologickými postupy uvedenými v čl. 90 odst. 2 tohoto nařízení, nepřiznal tomuto osvědčení, které je ostatně vydáváno subjektem třetího státu, takovýto účinek v případě zákazu uvádění na trh podle čl. 80 odst. 2 písm. a) a c) tohoto nařízení.“

66 Dále je třeba poukázat na to, jak uvedl generální advokát v bodě 39 svého stanoviska, že nesoulad určité šarže vína s enologickými postupy povolenými unijním právem může být dán okolnostmi, k nimž dojde po vydání dokladu V I 1 pro tuto šarži a které by mohly nastat mimo jiné v rámci její přepravy.

67 Přitom vzhledem k tomu, že osvědčení obsažené v dokladu V I 1 upraveném v čl. 43 odst. 1 nařízení č. 555/2008 vydávají příslušné orgány třetí země původu této šarže k dokončení celních formalit požadovaných pro její dovoz do Unie, může od vydání takového osvědčení do uvedení této šarže na trh na území Unie uplynout značná doba.

68 S ohledem na tyto skutečnosti se nelze domnívat, že by existence takového osvědčení umožňovala sama o sobě prokázat soulad určité šarže vína s enologickými postupy povolenými unijním právem.“

[13] Pokud SDEU jasně označil tento doklad za nedostatečný pro to, aby ze stěžovatele sňal zavinění podle čl. 64 odst. 2 písm. d) nařízení č. 1306/2013, pak tím padá jediný důvod, o nějž se stěžovatel celou dobu opíral (srov. i bod 29 rozsudku devátého senátu, či bod 21

pokračování

a násl. usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 46/23, a body 21 a 22 usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 8. 2023, sp. zn. III. ÚS 3172/22).

[14] V další stížní námitce stěžovatel uvádí, že žalovaná svým postupem porušila jeho právo na spravedlivý proces, konkrétně princip kontradiktornosti a princip rovnosti zbraní, neboť použité protokoly o provedených zkouškách odebraného vína neobsahovaly popis metody, s jejímž využitím byla analýza provedena, ani údaje o autentických vínech získané z databáze EUROFINS. Žalovaná pro svá skutková zjištění vždy převzala závěr o přídavku exogenní vody ve víně zachycený v protokolu. Podle stěžovatele byl závěr o obsahu exogenní vody v odebraném víně stanoven na základě nepřezkoumatelné metody a s využitím nepřezkoumatelných dat, protože mu byla odeprána možnost se s metodou a daty seznámit. Aby byl zachován princip kontradiktornosti a naplněno jeho právo na spravedlivý proces, měl být již v rámci správního řízení seznámen jak s popisem metody, která byla při zkoušce využita, tak s daty o autentických vínech z dané oblasti z databáze EUROFINS. Krajský soud se měl také zabývat nepřezkoumatelností rozhodnutí žalované, založenou nepřezkoumatelnými závěry o obsahu exogenní vody ve víně.

[15] K uvedenému je třeba připomenout, že jednotlivé principy práva na spravedlivý proces, jak jsou zakotveny v čl. 36 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, byly koncipovány primárně pro řízení před soudy. Jakkoli lze některé z těchto principů přiměřeně aplikovat i na řízení před správními orgány, jiné principy takto mechanicky přenášet nejde (například požadavek nezávislosti soudu či veřejnosti vyhlásování rozsudku a zásadu veřejnosti jednání). To platí v nynějším řízení i pro princip kontradiktornosti a rovnosti zbraní. Tyto principy garantují rovné procesní postavení mezi účastníky soudního řízení. Rozhodně je však nelze mechanicky aplikovat na vztah mezi stěžovatelem jako trestaným a správními orgány jako trestajícími v řízení o uložení pokuty, neboť mezi nimi rozhodně rovné postavení nepanuje. Stěžovatelova argumentace se tak zcela mýlí se smyslem těchto dvou principů spravedlivého procesu (srov. podpůrně bod 30 a násl. rozsudku devátého senátu).

[16] Nad rámec uvedeného soud (k navazující argumentaci stěžovatele) uvádí, že soudní přezkum činnosti veřejné správy v České republice je postaven mj. na principu rovnosti účastníků soudního sporu. V předcházejícím správním řízení vystupuje orgán moci výkonné v autoritativním, nerovném postavení, nikoliv sám jako účastník řízení, které vede. Teprve při soudním přezkumu je jeho autorita potlačena. Z autoritativně rozhodujícího orgánu veřejné moci a účastníka správního řízení se stávají rovnoprávné strany soudního sporu (zásada rovnosti zbraní), přičemž jim musí být poskytnuty stejné procesní možnosti pro obhajobu jejich právního názoru, zejm. stejné možnosti se vyjádřit ke všem podkladům a disputovat veškerá tvrzení protistrany (princip kontradiktornosti). To však neznamená, že lze tyto mechanismy přenášet do správního řízení. Na tomto závěru nemůže nic změnit poukaz stěžovatele na zákaz sanace vad správního rozhodnutí v řízení před správními soudy (který je ostatně projevem výše uvedených zásad), poukaz na délku řízení, další úvahy o povaze dokumentu V I 1 a jeho vydávajícího orgánu (tím se ostatně soud již zabýval výše), ani další dispute údajně vysokého důkazního standardu, který je na stěžovatele kladen (k zjištěnému skutkovému stavu a procesu jeho zjišťování se soud vyjádří níže). Žádná z uvedených námitek nemá potenciál zvrátit ustálené závěry o nepoužitelnosti těchto zásad ve správním řízení, a vyvolat tak zrušení rozsudku krajského soudu a návazně i správních rozhodnutí. V daném řízení bylo jednoznačně prokázáno, jakého deliktního jednání se

stěžovatel dopustil, přičemž v řízení nedošlo k žádné vadě s vlivem na zákonnost takového závěru (v podrobnostech odkazuje soud na rozsudek krajského soudu a dále na rozsudek devátého senátu a návazné usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 46/23).

[17] Z procesní opatrnosti kasační soud k námitce, která (byť jen velmi obecně a vcelku neurčitě) směřuje k délce řízení, uvádí, že v rozsudku ze dne 15. 9. 2022, č. j. 3 As 99/2019-62, se soud zabýval i otázkou přiléhavosti judikatury týkající se zohlednění nepřiměřené délky trestního řízení při ukládání trestu na obdobnou věc (zejména nálezy Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2010, sp. zn. I. ÚS 2859/09, a ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04 a stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpj 206/2010, č. R 58/2011). Podle názoru Nejvyššího správního soudu tato judikatura „není na nynější věc použitelná. Při správním trestání, které je podřaditelné pod trestní větev čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a při jeho soudním přezkumu se nesporně uplatňuje celá řada principů trestního práva. Stěžovatelkou citovaná judikatura je však stavěna na tom, že trestní řízení, včetně opravných prostředků, tvoří jediný celek, v němž je třeba zohlednit, že do pravomocného rozhodnutí o vině a trestu je trestně stíhaný v nejistotě o svém budoucím osudu, která slovy nálezu sp. zn. I. ÚS 2859/09 negativně ovlivňuje i jeho osobní život. Tyto principy obsažené ve stěžovatelkou citované judikatuře lze patrně vztáhnout na délku samotného správního řízení a případně ji zohlednit při rozhodování o výši trestu. Nelze je však totožně vztáhnout na následný soudní přezkum pravomocného rozhodnutí o správním trestu, probíhající podle s. ř. s., a na jeho délku. Soudní přezkum rozhodnutí o správním trestu totiž není pokračováním správního řízení (viz např. rozsudek NSS ze dne 7. 6. 2017, č. j. 3 Afs 161/2016-51), naopak je založen na tom, že při přezkoumávání správního rozhodnutí vychází soud podle § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Tento princip je prolomen pouze výjimečně, typicky při zohlednění pozdější příznivější právní úpravy podle ústavního příkazu obsaženého v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod (viz např. rozsudek NSS ze dne 11. 2. 2021, č. j. 8 As 43/2019-40, č. 4162/2021 Sb. NSS). [...] Nejvyšší správní soud si je samozřejmě vědom délky řízení o soudním přezkumu ve stěžovatelčině věci, která byla způsobena zejména zrušujícím nálezem ÚS a následně řízením před SD EU. Toto soudní řízení však nemění nic na tom, že o stěžovatelčině správním deliktu bylo pravomocně rozhodnuto již rozhodnutím žalované ze dne 4. 8. 2016 o stěžovatelčině odvolání, tedy toliko 16 měsíců poté, co byla u stěžovatelky zahájena kontrola a provedeny odběry vzorků. Délka následného soudního řízení již na délce samotného řízení o správním deliktu nic nezměnila. [...] Nejvyšší správní soud ostatně ani nemá procesní možnost zohlednit na samém konci tohoto soudního přezkumu délku předchozího soudního řízení, způsobem prosazovaným stěžovatelkou, tedy cestou moderace výše trestu podle § 78 odst. 2 s. ř. s., neboť tuto možnost mají pouze krajské soudy v řízení o žalobě, nikoli NSS v řízení o kasační stížnosti (viz rozsudek NSS ze dne 19. 12. 2013, č. j. 2 As 130/2012-20, č. 2992/2014 Sb. NSS).“

[18] Co se týče konkrétních výtek – jež z právě uvedených důvodů nelze pojmově označit za výtky směřující k prokázání porušení práva na spravedlivý proces – ohledně průběhu prokazování obsahu exogenní vody, syntetického ethanolu a glycerolu ve stěžovatelem distribuovaném víně, krajský soud se s nimi vypořádal podrobně a přesvědčivě, a to způsobem plně odpovídajícím tomu, jak se s touto námitkou vypořádal Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 7 As 100/2019-30, který byl sice následně zrušen Ústavním soudem, ale pouze z výše uvedených procesních důvodů. Lze tak jen zopakovat, že smyslem

pokračování

stěžovatelem navrhovaných důkazů mělo být zpochybnit důvěryhodnost databáze EUROFINS, využívané Odborem zkušební laboratoře žalované, z důvodu údajně malého množství vzorků moldavských vín v této databázi. K tomu však žalovaná již ve vyjádření k žalobě vysvětlila, že databáze EUROFINS funguje zcela jinak, než se stěžovatel domnívá, neboť je založena na analýze stabilních izotopů v dané vinařské oblasti, což stěžovatel nevyvrátil. Za této situace bylo odmítnutí provedení důkazů ze strany krajského soudu zcela namístě, protože jimi nebylo možno zpochybnit skutkový stav dostatečně přesvědčivě zjištěný žalovanou ve správním řízení (srov. i rozsudek devátého senátu). I další postup krajského soudu stran dokazování odpovídá judikatuře (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2012, č. j. 2 As 102/2011-121, ze dne 28. 8. 2015, č. j. 2 As 43/2015-51, či rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01, ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. II. ÚS 418/03, ze dne 23. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 359/05, ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. IV. ÚS 714/13, ze dne 14. 11. 2002, sp. zn. III. ÚS 285/02, ze dne 12. 11. 2013, sp. zn. I. ÚS 1215/11 atp.).

[19] Krajský soud v napadeném rozsudku dostatečně rozebral i to, zda správní orgány v posuzovaném řízení opatřily dostatečně přesvědčivou sadu důkazů, jež sama o sobě odůvodnila závěr o spáchání tvrzeného správního deliktu. Shledal, že závěry správních orgánů jsou založeny na přesvědčivé a ucelené sadě podkladů. Naopak neshledal, že by pro účely posuzovaného správního deliktu bylo potřeba opatřovat podklady další, a proto stěžovatelovým důkazním návrhům nevyhověl. Nejvyšší správní soud nevidí důvod měnit svůj ustálený názor, že tento postup byl plně v souladu s právním názorem na uplatňování nových důkazních návrhů při soudním přezkumu rozhodnutí o přestupku, vyjádřeným v usnesení rozšířeného senátu ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015-71, č. 3577/2017 Sb. NSS. Ten zde připomněl, že *„je to vždy správní orgán, kdo nese odpovědnost za zjištění skutkového stavu věci. Správní orgán je totiž podle § 3 správního řádu povinen postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti“, a to v rozsahu potřebném pro rozhodnutí o přestupku. Zákon proto správnímu orgánu ukládá, aby i při pasivitě obviněného opatřil v řízení dostatečné množství důkazů, které přestupek, jenž je obviněnému kladen za vinu, jasně a nepochybně prokazují.*“ V tomto usnesení rozšířený senát akceptoval, že je možné, aby žalobce v řízení o žalobě navrhl i důkazy, které nevznsl ve správním řízení. Nezbytnost jejich provedení však záleží na tom, která ze dvou situací nastane: *„Pokud správní orgány opatří takovou sadu důkazů, z níž po jejich řádném zhodnocení lze učinit závěr o tom, že se obviněný skutku dopustil, a zároveň neexistují rozumné důvody zakládající pochybnosti o správnosti a úplnosti skutkových zjištění, změna pasivního postoje obviněného ve správním řízení v aktivitu v soudním řízení zřejmě nepovede k jeho úspěchu. [...] Odlišná situace nastane tehdy, neprovedou-li správní orgány dostatečné zjištění skutkového stavu věci, tedy úplné dokazování rozhodných skutečností, a přesto rozhodnou o vině. Pak obviněný v řízení před soudem jistě může poukázat na možné jiné rozumně se nabízející varianty skutkového děje, případně k tomu nabídnout důkazy. Je na krajském soudu, aby v mezích možností soudního přezkumu tato tvrzení podrobil konfrontaci s napadeným rozhodnutím a s obsahem správního spisu a případným dokazováním „oddělil zrna od plev“, tzn. nepravděpodobné či jinak bizarní námitky obviněného eliminoval. [...] Krajský soud tedy na základě žaloby přezkoumá, zda správní orgány v řízení o přestupku opatřily takovou sadu důkazů, která po provedeném zhodnocení s ohledem na povahu věci sama o sobě s dostatečnou přesvědčivostí vede k závěru, že se obviněný příslušného přestupku (skutku) dopustil, a zároveň neexistují žádné rozumné důvody k pochybám o věrohodnosti a úplnosti skutkových zjištění pro posouzení viny obviněného*

z přestupku. Dospěje-li k závěru, že správní orgán své povinnosti zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, dostál, může krajský soud nově uplatněná žalobní tvrzení ve světle takto zjištěného skutkového a právního stavu věci shledat irelevantními (tj. soud zjistí, že s řízením nijak nesouvisí a nejsou pro jeho výsledek podstatná nebo jsou zcela nadbytečná) nebo nevěrohodnými (tj. soud jejich pravdivosti ve světle dostatečně zjištěného skutkového stavu věci neuvěří) a nově vznesené důkazní návrhy k jejich prokázání jako nadbytečné odmítnout. Tyto své závěry však krajský soud musí vždy náležitě odůvodnit.“ Podrobněji odkazuje soud na bod 34 a násl. rozsudku devátého senátu, jakož i na judikaturu, která se v obecné rovině zabývá specifiky dokazování v přestupkových řízeních (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 9/2013-35, ze dne 24. 8. 2016, č. j. 1 As 80/2016-30, č. 3466/2016 Sb. NSS, ze dne 12. 11. 2009, č. j. 1 As 84/2009-77, ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 83/2015-56).

[20] Co se týče stěžovatelova tvrzení, že vady laboratorních rozborů namítal již během správního řízení ve vyjádření ze dne 2. 12. 2015, konstatuje kasační soud, že správní spis žádné vyjádření ze dne 2. 12. 2015 neobsahuje. Uvedenou námitkou se přitom zabýval již rozsudek devátého senátu, bod 35, který k ní uvedl: „Co se týče stěžovatelčina tvrzení, že vady laboratorních rozborů namítala již během správního řízení ve vyjádření ze dne 2. 12. 2015, NSS opakuje i nyní, že toto tvrzení není pravdivé. V tomto podání, které je ve správním spise založeno na čísle listu 19, zmiňuje pouze tolik, že je dosti dobře možné, že SZPI laboratorními rozborů skutečně zjistila ve víně přídavek vody a glycerolu a nadměrné množství etanolu ze zbytkového cukru.“ Dále zde uvedla, že laboratorní testování vína na území ČR provádí zásadně správní orgán I. stupně a že stačilo konkrétní víno zkontrolovat u dodavatele vína, nikoli u dalších různých subjektů, a konečně namítala, že ji měl správní orgán I. stupně upozornit na výsledky laboratorních testů dříve. Nebyla zde tedy v žádné podobě obsažena námitka vadnosti samotných laboratorních postupů, kterou uvedla až v žalobě.“ K hypotetickým pochybením správních orgánů (např. písařská chyba při vyhotovování protokolů o zkoumání vzorků), které stěžovatel uvádí v kasační stížnosti jako možné příčiny výsledků chemických rozborů prováděných správními orgány, je namísto upozornit, že u vín distribuovaných stěžovatelem zjistily správní orgány zcela zásadní přídavek exogenní vody, přídavek ethanolu z přidaného cukru, a přídavek syntetického glycerolu. Taková zjištění skutečně nelze vyvrátit (obecným) poukazem na teoretickou možnost písařské chyby. Krajský soud se důkladně vypořádal i s dalšími žalobními námitkami vč. tvrzení, že stěžovateli měly být výsledky laboratorních zjištění oznámeny. S tou se krajský soud vypořádal v bodech 54 a násl. svého rozsudku a Nejvyšší správní soud s jeho posouzením souhlasí. Ani podle názoru Nejvyššího správního soudu ze správního spisu neplyne, že by správní orgán I. stupně otálel se sdělením výsledků rozborů. Nejvyšší správní soud ve shodě s bodem 38 rozsudku č. j. 3 As 99/2019-62 dodává, že stěžovatel je vždy odpovědný za to, aby distribuoval jen víno vyrobené schválenými enologickými postupy, a případné úkony správních orgánů a seznámení stěžovatele s nimi nemohou na rozsahu této odpovědnosti ničeho změnit (podrobněji odkazuje soud také na bod 39 rozsudku devátého senátu).

[21] Lze tak uzavřít, že Nejvyšší správní soud neshledal na podkladě stížní argumentace důvod pro zrušení rozsudku krajského soudu, resp. rozhodnutí správních orgánů. Jejich závěry mají plnou oporu v právní úpravě a navazující judikatuře, a soud je proto plně přejímá. Z uvedených důvodů nemohl soud shledat případnou ani polemiku stěžovatele s jejich argumentací. Soud dodává, že neshledal ani existenci vad, ke kterým je povinen přihlížet *ex offio* (viz např. § 109 odst. 4 s. ř. s.).

pokračování

[22] Z uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl. Ve věci soud rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[23] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. ledna 2024

Tomáš Foltas
předseda senátu